

som da fremkommer, ikke være tilstrækkeligt til at udfylde Afgangen ved Dødsfald og Afskedigelse i Præstestanden, saa vi maa regne med, at Præstenøden ogsaa bliver ved at være i de nærmest følgende Aar. En Statistik, jeg ligeledes har ladet optage over den gennemsnitlige aarlige Afgang blandt Præsterne, viser nemlig, at der i Aarene 1923—25 gennemsnitlig er afskediget 38 Præster aarlig, og i de samme Aar er der ligeledes i Gennemsnit aarlig død 21 Præster i Embede. Det viser altsaa en aarlig Afgang paa ca. 60 Præster, og det er givet, at de ikke kan erstattes ved, at der kommer 40 nye til.

Hvis vi ser lidt længere ud i Fremtiden, har jeg faaet opgivet, at i Aarene 1924 og 1925 har henholdsvis 78 og 77 Studenter meldt sig til det teologiske Fakultet. Naar disse en Gang bliver Kandidater, vil der være Udsigt til, at de nuværende Præsteembeder saa nogenlunde, men ogsaa blot saa nogenlunde, kan besættes, og staar der et større Antal Embeder ledige, naar den Tid kommer, vil der gaa adskillige Aar, før, om jeg saa maa sige, Produktionen af teologiske Kandidater svarer til Antallet af ledige Præsteembeder i Landet.

Derfor, og navnlig under Hensyn til den økonomiske Situation og under Hensyn til, at jeg mener, det er uforsvarligt, at mange smaa Præsteembeder, Embeder paa kun nogle faa Hundrede Personer, lægger Beslag paa en Præst, er der altsaa for et Aars Tid siden blevet nedsat den omtalte Kommission til at forsøge at komme til en Nedlæggelse af disse Præsteembeder.

Jeg finder, at en saadan Sammenlægning er ønskelig og nødvendig, og jeg vil takke det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen, fordi han er af samme Mening. Med Formandens Tilladelse maa jeg maaske citere et Par af hans Udtalelser. Han udtalte forleden: „Og den højtærede Minister vil sikkert fremføre ganske særlig to Grunde for, at saadanne Sammenlægninger er nødvendige. For det første, at der som bekendt findes latterlig smaa Embeder, et eller to Pastoratsembeder med et saare ringe Befolkningstal, hvor Menigheden i Virkeligheden ikke er saa stor, at Virksomheden fuldt ud kan udfylde i alt Fald en kraftig Mands Tid; og for det andet, at Befolkningstilvæksten i Købstæderne eller Stationsbyerne er steget saa stærkt, at Oprettelsen af nye Embeder er nødvendig, og hvorfra skal man faa Penge dertil, hvis ikke det sker paa den Maade, at unødvendige Embeder nedlægges?“ Og det ærede Medlem slutter: „Jeg maa tilstaa, at jeg er principielt

enig med den højtærede Minister, hvis han fastholder disse Synspunkter.“

Disse Synspunkter skal nok blive fastholdt af mig, saa jeg haaber, at Enigheden mellem det ærede Medlem og mig i dette Spørgsmaal ogsaa vil holde ud i Fremtiden (*J. Oskar Andersen*: Ogsaa om det følgende?). Naar det ærede Medlem var bekymret for, at Menighedsraadene og Rigsdagen skal blive uden Indflydelse paa disse Sammenlægninger, vil jeg gøre opmærksom paa, at jeg i den Tid, jeg har været Minister, har foretaget 6 Nedlæggelser af Embeder. I de 3 Tilfælde er Nedlæggelsen sket med Menighedsraadens Samtykke, og i intet af de 6 Tilfælde har nogen her i Rigsdagen kritiseret det reelle i Nedlæggelsen; i det ene Tilfælde har man kritiseret Maaden, hvorpaa Nedlæggelsen fandt Sted.

Naar nu den nedsatte Kommission har afgivet sin Betænkning, betyder det jo ikke, at Ministeren straks gaar til at nedlægge de Embeder, som Kommissionen foreslaar nedlagt. Nedlæggelserne sker først successivt, efterhaanden som Embederne bliver ledige, og efter at Menighedsraadene er hørt, og det er min Tro, at den nedsatte Kommissions Autoritet og den stadig voksende Erkendelse af — og den Erkendelse har altsaa ogsaa bredt sig til konservative Kredse —, at Sammenlægninger er nødvendige, vil gøre det lettere nu at faa Menighedsraadenes Tilslutning, end det var for to Aar siden.

De smaa Embeder, som der er Tale om at nedlægge, lægger stærkt Beslag paa en meget stor Del af Kirkeskatten fra de store Embeder, hvor Præsterens Antal i Forhold til Befolkningens og Skatteydernes Antal er lille. Dette falder navnlig i Øjnene, naar man undersøger Kirkeskattens Anvendelse i Købstæderne. Efter en Opgørelse, jeg har foretaget, udgør den samlede Kirkeskat i Købstæderne 756 138 Kr., og deraf gaar 276 838 Kr. bort fra Købstæderne til Lønning af Præsterne i Landdistrikterne. Jeg mener, det er uforsvarligt at opretholde de mange smaa Embeder i Landdistrikterne ved Hjælp af et saadant Tilskud fra Købstæderne. Samtidig med, at Købstæderne afleverer dette store Beløb til Lønning af Præsterne i Landdistrikterne, har Købstæderne afleveret alle deres Embedskapitaler, Tiendaaføsningskapitaler og anden Kapital i Stiftsmidlerne til Landdistrikterne. De aarlige Renter af dette Kapitalbeløb, som udgør 7 643 385 Kr., har de maattet aflevere til Landdistrikterne.

Det kunde være fristende at nævne nogle smaa Eksempler fra enkelte Byer.